

Ἐξηγήση τῆς Δ' Ὠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου

Ανδρέας Θεοδώρου

Ὠδή Δ'. Ὁ Εἰσμὸς

«Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ, ἐπὶ θρόνου θεότητος, ἐν νεφέλῃ κούφῃ, ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος, τῇ ἀκηράτῳ παλάμῃ καὶ διέσωσε, τοὺς κραυγάζοντας· Δόξα, Χριστέ, τῇ δυνάμει σου».

Αὐτός πού κάθεται στήν Τριαδική δόξα τῆς θεότητος, ἦλθε μέσα σέ κούφη (ἐλαφριά) νεφέλη, ὁ Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος, ὁ ὁποῖος μέ τῇ δύναμῃ τῆς ἀκήρατης παλάμης του ἔσωσε (ἀπὸ τὴν ἁμαρτία) αὐτοὺς πού κραυγάζουν δόξα, Χριστέ, στήν θεία σου δύναμη.

Ἡ δόξα πού ἀπορρέει ἀπὸ τῆς Θεΐας οὐσίας εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Κάθε Θεΐα ὑπόσταση εἶναι σὲ ἴσο μέτρο φορέας ὁλόκληρης τῆς Θεΐας δόξας, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες δύο ὑποστάσεις τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ Πατὴρ δοξάζεται ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Ἡ ὅποια μείωση τῆς Θεΐας δόξας συνεπιφέρει μείωση καὶ τοῦ τριαδικοῦ τῶν προσώπων ἀξιώματος, ὑποβάθμιση καὶ κατάργηση τῆς τάξεως καὶ τῆς ἰσοτιμίας στὴν Τριάδα.

Ὁ Χριστὸς ἦλθε στὴ γῆ χωρὶς νὰ χάσει τίποτε ἀπὸ τὸ τριαδικὸ του ἀξίωμα. Ἦλθε ντυμένος ὁλόκληρη τὴ δόξα του, ἂν καὶ αὐτὴ κρυβόταν πίσω ἀπὸ τὸ παραπέτασμα τῆς σάρκας, τὴν ὁποίαν αὐτοβούλως προσέλαβε. Αὐτὴ τὴν ἔννοια εἶχε ἡ κένωση τοῦ Λόγου στὸ πεδίο τῆς Θεΐας ἐνανθρωπήσεως: ἀπόκρυψη τῆς τριαδικῆς δόξας καὶ παράλληλα ἀμφίεση τῆς ταπεινώσεως τῆς φτωχῆς καὶ ἐπίκτητης ζωῆς. Σ' αὐτὸ τὸ θεοδύναμο πλέγμα ἀνυψώνεται ἡ ταπείνωση τῆς γῆς, ἐγκεντρίζεται στὴν ἄφθινη δόξα τοῦ Θεοῦ, ὁ φτωχὸς ἄνθρωπος γίνεται ὁμόθεος, ἐξυψώνεται καὶ λαμπρύνεται ἡ κτίση, ἀνακεφαλαιώνεται ἡ πλάση ὁλόκληρη.

Ὁ Χριστὸς, ὁ ἔνδοξος Λόγος τοῦ Πατρὸς, ἦλθε στὴ γῆ ἐπιβαίνων στὴν κούφη (ἐλαφριά) νεφέλη τῆς Παρθένου. Τὸ ὄχημά του ἦταν ἡ ταπεινὴ Κόρη τῆς Ναζαρέτ, τὴν ὅποια δὲν βάρυνε κανένα στοιχεῖο τῆς φθορᾶς. Μὲ αὐτὴν ἔκαμε τὴν εἴσοδό του στὸν κόσμον ὁ ἄυλος καὶ ἀναφῆς Θεός, ὁ πληρῶν καὶ συνέχων “παλάμη” τὰ σύμπαντα. Καὶ ἦλθε μὲν κατὰ τὰ φαινόμενα ὡς ἓνας ταπεινὸς καὶ ἄσημος ἄνθρωπος, ντυμένος τὴ στέρηση καὶ τὴν κακοπάθεια τοῦ ἀνθρωπίνου πλάσματος· ὅμως παράλληλα ἦταν καὶ ὁ κραταῖος δυνάστης καὶ Κύριος, ὁ ὅποιος μὲ τὴ ζωαρχικὴ παλάμη

του συνέτριψε τὰ κλειῖθρα τῆς φθορᾶς, χαρίζοντας στὸν ἄνθρωπο, πὺ ἀναγνωρίζει καὶ ἀνυμνεῖ τὴν ἀπειρη δόξα του, λύτρωση ἀψευδῆ, σώζοντάς τον ἀπὸ τὸ θανατερό τῆς ἁμαρτίας ἀγκάλιασμα.

Τροπάρια

«Ἐν φωναῖς ἁσμάτων πίστει, σοὶ βοῶμεν Πανύμνητε· Χαῖρε πῖον ὄρος, καὶ τετυρωμένον ἐν Πνεύματι· χαῖρε λυχνία καὶ στάμνε, Μάννα φέρουσα, τὸ γλυκαῖνον τὰ τῶν εὐσεβῶν αἰσθητήρια».

Μὲ ἄσματα δυνατὰ πὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴν πιστεύουσα καρδιά μας, σοῦ φωνάζουμε Πανύμνητε· χαῖρε σύ πὺ εἶσαι ὄρος εὐφορο, τὸ ὁποῖον τυρώθηκε στή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· χαῖρε σύ, πὺ εἶσαι ἡ ἐπτάφωτη λυχνία καὶ ἡ στάμνα πὺ φέρει μέσα της τὸ Μάννα τῆς ζωῆς, ἡ γεύση τοῦ ὁποῖου γλυκαίνει τὰ πνευματικὰ αἰσθητήρια τῶν εὐσεβῶν, πὺ πιστεύουν στή δόξα σου.

Μὲ ἄσματα πολλά πὺ διαδονοῦν τοὺς θαλάμους τῆς ψυχῆς τους, ὅσοι ἀποδέχονται τὸ θεομητορικὸ θαῦμα, ὅσοι πιστεύουν στό ἀπερινόητο θεανδρικό μυστήριο, ἐκποῦν σὲ ἀνύμνηση τῆς Θεοτόκου. Τὴν προσφωνοῦν σὰν «ὄρος πῖον καὶ τετυρωμένον ἐν Πνεύματι». Σὰν βουνό, τὸ ὁποῖον ἐπίανε ἡ χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ὅπως τὸ φυσικὸ γάλα μετὰ ἀπὸ κατάλληλη διεργασία πῆζει καὶ γίνεται τυρὶ, ἔτσι καὶ στό θαῦμα τῆς Παρθένου, ἡ ὑπόσταση τῆς περίσεμνης Κόρης, ἀφοῦ δέχτηκε τὸ γάλα τῆς Θεότητος μέσα της μετὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Παναγίου Πνεύματος, μετατράπηκε σὲ τυρὶ χάριτος καὶ χαρᾶς, πὺ τρέφει καὶ πιαίνει ὅσους μετὰ πίστη καὶ εὐλάβεια τὸ γεύονται.

Τὴν προσφωνοῦν ἐπίσης σὰν λυχνία, σὰν τὴν ἐπτάφωτη χρυσῇ ἐκείνῃ πού βρισκόταν στή Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου, καὶ σὰν στάμνα πού φέρει μέσα της τὸ Μάννα τῆς ζωῆς. Ὅπως δηλαδὴ στὴν παλαιὰ ἐποχὴ οἱ Ἰσραηλίτες κατ' ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ διατηροῦσαν σὲ εἰδικὴ στάμνα πού λεγόταν «μανναδόχος», μέρος ἀπὸ τὸ Μάννα μὲ τὸ ὁποῖον ἔτρεφε ὁ Θεὸς τὸ λαὸ κατὰ τὴν περιπλάνησίν του στὴν ἔρημο, ἔτσι καὶ ἡ Θεοτόκος παρομοιάζεται μὲ στάμνα πού φέρει μέσα της τὸ Μάννα τοῦ Θεοῦ, τὸν προαιώνιον τοῦ Πατρὸς Λόγο, ὁ Ὅποῖος ἦλθε καὶ κρατήθηκε στὸ ἀπαστράπτον δοχεῖο τῆς Παρθένου. Καὶ ὅπως οἱ Ἰσραηλίτες δέχονταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὸ παλαιὸ Μάννα πού ἦταν τροφὴ πολὺ εὐχάριστη καὶ γευστικὴ, ὥστε νὰ ἀποροῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Θεό, ἔτσι καὶ ὁ νέος τῆς χάριτος Λαός, οἱ Ἰσραηλίτες τῆς Νέας Διαθήκης γευόμενοι τὸ νέο Μάννα τῆς ζωῆς, τὸν ἄρτο πού κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ γεωργήθηκε στὴ μήτρα τῆς Ἀπειρογάμου, αἰσθάνονται γλυκύτητα στὰ πνευματικὰ τους αἰσθητήρια, δοξάζουν τὸ ἄπειρο θαῦμα τῆς ζωῆς, ἐκπλησσομένοι διὰ τὴν ὑψίστη καὶ μεγάλη δωρεά!

*

«Ἰλαστήριον τοῦ κόσμου, χαῖρε, ἄχραντε Δέσποινα· χαῖρε κλίμαξ γῆθεν, πάντας ἀνυψώσασα χάριτι· χαῖρε ἡ γέφυρα ὄντως ἡ μετάγουσα, ἐκ θανάτου πάντας πρὸς ζωὴν τοὺς ὑμνοῦντάς σε».

Χαῖρε, ἄχραντε Δέσποινα, πὺ εἶσαι τὸ ἰλαστήριον τοῦ κόσμου· χαῖρε κλίμακα πού μὲ τὴ χάρη σου ἀνύψωσες ὅλους ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό·

χαῖρε ἡ γέφυρα πού πραγματικὰ μετάγεις ἀπὸ τὸ θάνατο στὴ ζωὴ ὅλους πού μὲ κατάνυξη καὶ εὐλάβεια σὲ ἀνυμνοῦν.

Καὶ πάλιν ἐδῶ ἡ ἰδέα τοῦ διὰ τῆς Θεοτόκου ἐξιλασμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἰδέες αὐτὲς εἶναι φυσικὸ νὰ συνωθοῦνται στὸν κάλαμο τοῦ ποιητῆ καὶ νὰ ἐπιζητοῦν τὴν ἔκφρασή τους. Ἡ Θεοτόκος εἶναι πραγματικά, ὡς Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἐξιλαστήριον τοῦ κόσμου. Ὁ Υἱὸς τῆς ἐξιλέωσε τὸν ἅγιο Θεὸ διὰ τὰ πολλὰ τοῦ κόσμου παραπτώματα, διὰ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὶς ἐνοχὲς τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ πέτυχε μὲ τὸ λυτρωτικὸ ἔργο του, τὸ σεπτὸ πάθος καὶ τὸ θάνατό του, ἀνοίξας τὸ δρόμο πού ὀδηγεῖ πίσω στὸν Θεό.

Στὴ συνέχεια ὁ ποιητὴς παρομοιάζει τὴν Παρθένο μὲ κλίμακα καὶ γέφυρα. Ὅπως ἡ κλίμακα ἐκεῖνη πού εἶδε στὸν ὕπνο του ὁ Ἰακώβ, τὸ ἕνα τῆς σκέλος εἶχε στὴ γῆ καὶ τὸ ἄλλο στὸν οὐρανό, ἐνώνοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν ἄγγελοι, ὕμνολογώντας τὸν Θεό, ἔτσι καὶ ἡ Παρθένος Μαρία, σὰν ἄλλη νοητὴ κλίμακα, ἀνυψώνει μὲ τὴ χάρη τῆς ἀπὸ τῆ γῆ καὶ μεταφέρει στὸν οὐρανὸ ὅλο τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Ὅμοια ἡ περίσεμνη Κόρη εἶναι ἡ νοητὴ γέφυρα πού ἀπλώθηκε στὴν ἄβυσσο πού ἀνοίξε ἡ ἀποξένωση τῆς ἁμαρτίας καὶ ἔστρωσε τὸ χάσμα, ἀπὸ τὴν ὁποῖα μποροῦν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι νὰ μεταφερθοῦν ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ χώρα τοῦ θανάτου, πού δημιούργησε τὸ ἀλόγιστο πταῖσμα τοῦ Ἀδάμ, στὴ φωτεινὴ χώρα τῆς ζωῆς. στὴν ὀλόφωτη χώρα τοῦ Θεοῦ θὰ περαιωθοῦν φυσικὰ ὅλοι ἐκεῖνοι πού ὕμνολογοῦν τὴ Μητέρα τῆς ζωῆς. Τὴ γεφύρωση, βέβαια, αὐτὴ πέτυχε ὁ Χριστὸς στό θεανδρικό του Πρόσωπο, ὁ Ὅποῖος ἀπλώσε τὶς παλάμες στό σταυρὸ καὶ «ἤνωσε τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα», δηλαδὴ Θεὸ καὶ ἄνθρωπο, τοὺς ὁποῖους ἀποξένωσε ἡ ἀποστασία τοῦ Γενάρχῃ. Στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ

συνῆλθαν ἢ θεότητα μὲ τὴν ἀνθρωπότητα σὲ μίᾳ ἀσύγχυτῃ καὶ ἀδιάσπαστῃ ἔνωση, καταργήθηκε τὸ φράγμα τῆς ἐχθρότητας καὶ ὁ ἄνθρωπος, παιδί πάλι τοῦ Θεοῦ ἀγαπητό, γύρισε πίσω στὸν Πατέρα, πού τὸν δέχτηκε μὲ στοργὴ καὶ ἀγάπη στό πατρικὸ σπίτι του.

*

«Οὐρανῶν ὑψηλότερα, χαῖρε γῆς τὸ θεμέλιον, ἐν τῇ σῆ νηδυῖ, Ἄχραντε, ἀκόπως βαστάσασα· χαῖρε κογχύλη, πορφύραν θείαν βάψασα, ἐξ αἱμάτων σου τῶ βασιλεῖ τῶν δυνάμεων».

Σὺ πού εἶσαι ὑψηλότερη ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, χαῖρε Ἄχραντε, πού στή γαστέρα σου βάσταξες χωρὶς κόπον αὐτόν πού εἶναι τὸ θεμέλιο τοῦ κόσμου. Χαῖρε, κογχύλη πού μὲ τὸ αἷμα σου ἔβαψες τὴ θεία πορφύρα, πού φόρεσε ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων.

Τὸ μεγαλεῖο τῆς Παρθένου εἶναι ἀσύγκριτο. Ἡ δόξα τῆς ὑπερβάλλουσα. εἶναι ἢ ἄνασσα τῶν οὐρανῶν, ἢ βασίλισσα ὀλόκληρης τῆς κτίσεως. Ὁ λόγος τοῦ ἄφθιτου αὐτοῦ μεγαλείου, τῆς μεγάλης αὐτῆς καὶ ἀξεπέραστης δόξας, εἶναι τὸ θεομητορικὸ θαῦμα τῆς. Ὁ ὑμνωδὸς τὴ χαιρετίζει ὡς οἰκοδομῆ, στήν ὁποία χωρὶς κόπο κατατέθηκε καὶ χώρεσε τὸ θεμέλιο τοῦ κόσμου, ὁ ποιητὴς τοῦ παντός. Ὁ Λόγος «δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο», στὸν Ὅποῖον ὑπάρχουν οἱ “λόγοι” ὅλοι τοῦ κτιστοῦ σύμπαντος, ἦλθε καὶ χώρεσε μέσα σὲ μιὰ μικρὴ μήτρα, σ' ἓνα χωρίο ταπεινὸ καὶ ὀλοκάθαρο. Καὶ ἦταν φυσικὸ ἢ δόξα τοῦ Θεοῦ, ἢ τριαδικὴ αἴγλη καὶ λαμπρότητα πού ἦταν αἶδιο καὶ ἀναφαίρετο κτῆμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Πατρὸς, νά μεταφερθεῖ καὶ νά χωρέσει στήν εὐλογημένη Μητέρα, τὴν ὁποίαν αὐτόματα ἀνέδειξε

κέντρο φωτοβόλο τῆς μακαρίας καὶ ἄφθιτης τριαδικῆς δόξας. Τὸ θαῦμα δέν εἶναι μικρό, ἀλλὰ παμμέγιστο, παρ' ὅλον ὅτι μὲ τὰ φτωχικὰ μέτρα τῆς ἐπίκλησης φύσεώς μας ἀδυνατοῦμε νά τὸ συλλάβουμε καὶ νά τὸ κατανοήσουμε. Τὸ δεχόμαστε ἀπλὰ μὲ πίστη καὶ τὸ προσκυνᾶμε μὲ ἱερὴ φρικίαση καὶ εὐλάβεια.

Τὴν χαιρετίζει ἐπίσης σὰν κογχύλη πού μὲ τὸ χρῶμα τῆς -τὰ ἀγνὰ τῆς παρθενικὰ αἵματα- ἔβαψε τὴν πορφύρα, τὸ βασιλικὸ φόρεμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πού φόρεσε φανείς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ βασιλικὴ αὐτὴ ἀμφίεση ἦταν ἡ θεοῦπόστατη ἀνθρωπίνη φύση πού κυοφορήθηκε μέσα τῆς μὲ τὴ δύναμη τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἡ φύση ἡ ὁποία, μὲ τὴ σειρὰ τῆς, ἔμελλε νά βάψει μὲ τὰ αἵματά τῆς τὸ ζωοποιὸ ξύλο τοῦ σταυροῦ, γιὰ νά τὸ καταστήσει φοβερὸ στοὺς δαίμονες, συντριπτικὸ τῶν ἀντιθέων δυνάμεων τῆς ἀποστασίας τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Στό αἷμα τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου ὑφαίνεται ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἀγνὸ αἷμα τῆς Παρθένου, ὡς δυνατότητα καταβολῆς τῆς φύσεως, καὶ τὸ ἄσπιλο αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο πού ἀνέλαβε, ὡς δυνατότητα τοῦ μυστηρίου τῆς λυτρώσεως, ἀποτελοῦν τὰ δύο ναὶ τῆς ἀπειρης εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ πεσμένου του πλάσματος. Ὡ θεοχώρητο καὶ ἄχραντο μυστήριον! Ποία γλῶσσα ἀνθρωπίνη μπορεῖ, Παρθένε, νά ἀνυμνήσει τὰ μεγαλεῖα σου, νά πλέξει τὸ ἐγκώμιόν σου πού ἀγγίζει καὶ ὑπερβαίνει τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἀναλύεται στόν ἄυλο αἰῶνα τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ σου;

*

«Νομοθέτην ἢ τεκοῦσα, ἀληθῶς, χαῖρε Δέσποινα, τὸν τὰς ἀνομίας, πάντων δωρεὰν ἐξαλείφοντα· ἀκατανόητον βάθος, ὕψος ἄρρητον, ἀπειρόγαμε, δι' ἧς ἡμεῖς ἐθεώθημεν».

Χαῖρε Δέσποινα, σὺ πού ἐγέννησες ἀληθῶς τὸν Νομοθέτην Κύριον, ὁ ὁποῖος ἐξαλείφει χωρὶς κανένα ἀντάλλαγμα τίς ἀνομίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ὑμνοῦμεν σέ, ἀπειρόγαμε, πὺ εἶσαι βάθος ἀκατανόητο καὶ ὕψος ἀνέκφραστο καὶ πὺ ἔγινες ἢ αἰτία τῆς δικῆς μας θεώσεως.

Ἡ παραβάση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ μᾶς κατέστησε ὅλους ἐνόχους ἐνώπιον τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης του. Μᾶς κατέστησε παραβάτες τοῦ νόμου του, ὑπευθύνους τιμωρίας καὶ κυρώσεων. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀληθινὸς καὶ ἀκριβοδίκαιος νομοθέτης. Ὁ νόμος του ἐκφράζει τὸ ἅγιο θέλημά του, τῆ θεία του ἐνέργεια, πὺ ρυθμίζει, διέπει, κυβερνᾷ καὶ συνέχει τὰ ὄντα πάντα καὶ ἰδιαίτερα τίς λογικὲς φύσεις. Σ' αὐτὲς συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πλάστηκε νοερός καὶ ἐλεύθερος καὶ στή λογικὴ του συνείδηση ἀκούγεται ἢ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Σκοπὸς δὲ τῆς ζωῆς του εἶναι νά θέλει καὶ νά τελεῖ ἀβίαστα τὸ θέλημα τοῦ Πλάστη του, πὺ παίρνει τῆ μορφὴ νόμων πὺ πρέπει αὐτὸς μὲ ἀγάπη καὶ μὲ εὐλάβεια ν' ἀκολουθεῖ. Ἄν δέν κάνει αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος, ἂν ἀντίθετα καταπατεῖ ἀναιδῶς τῆ θεία νομοθεσία, παραβαίνοντας τίς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ πλαστοουργοῦ του, καθίσταται ἔνοχος ἀπέναντι στό θεῖο Νομοθέτη καὶ φυσικὰ ὑπόλογος καὶ τιμωρίας ἄξιος. Δέν ὑπάρχει ἄλλη διαφυγὴ. Ὅσοι ἀνόμως ἤμαρτον ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι τὸ ἀλφαβητάρι τῆς ἠθικῆς τῶν ἀνθρώπων ζωῆς. Ὁ Θεὸς ὅμως δέν ἀντιμέτρησε τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης του μὲ τῆ φύση καὶ τὴν ἔκταση τῶν ἁμαρτημάτων τῶν ἀνθρώπων. Γνωρίζοντας τὴν ἀσθένεια

τοῦ πλάσματος καὶ ὅτι οἱ πολλές παραβάσεις του, ἂν μετριοῦνταν κατὰ λόγο δικαιοσύνης, θὰ τὸ ἀφάνιζαν, ἦλθε ὁ Ἰδιος καὶ σήκωσε τὸ προσωπικὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔσχισε τὸ χρεοφειλέσιο πού ὑπέγραψε ἡ Εὐὰ στήν Ἐδέμ, καὶ ἔδωσε δωρεὰν ἄφεση σὲ ὅλα τὰ πλάσματά του, πού τὰ βάρυνε τόση κακοπραγία καὶ ἀθλιότητα. Τιμωρήθηκε αὐτὸς γιὰ ἐκεῖνα, γιὰ νὰ ζήσουν ἐλεύθερα πιά στό φωτεινὸ χῶρο τῆς μεγάλης του θυσίας.

Αὐτὸ φυσικὰ συνιστᾷ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ πού δέν μπορεῖ νὰ μετρηθεῖ καὶ νὰ ἐκτιμηθεῖ μὲ τὰ κοινὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Συνιστᾷ μυστήριον βαθὺ καὶ ὑψηλό πού δέν μπορεῖ νὰ ἐκφρασθεῖ μὲ λόγια ἀνθρώπινα, μυστήριον ἀνεξιχνίαστο καὶ ἀνερμήνευτο. Πίσω δὲ στό μυστήριον αὐτὸ βρίσκεται ἡ περίσεμνη Κόρη, προσφέροντας στήν ἀνθρωπότητα τὸν ἄφθαρτο Τόκο της, ὡς δωρεὰν τοῦ ἀπύθμενου κλέους καὶ τῆς ἄφθαρτης δόξας της. Ἔτσι ἡ Μάννα πού ἀγάπησε τὸν Υἱὸν της, ἀγαπᾷ ἐξ ἴσου καὶ τὰ παιδιὰ Ἐκείνου πού γέννησε στή μητέρα τῆς χάριτός του, προστατεύοντάς τα μὲ τὴ δαψίλεια τῶν εὐλογιῶν τοῦ θεομητορικοῦ της θαύματος. Ἡ ἀπειρογάμος, τέλος, Μητέρα τοῦ Θεοῦ δέν συνήργησε ἀπλὰ στή συγχώρηση τῶν ἀμαρτημάτων τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἔγινε συνάμα αἰτία θεώσεως τῶν ἀνθρώπων. Στό θαῦμα τῆς Παρθένου οἱ πιστοί, συνενούμενοι στενὰ καὶ ζυμωνόμενοι μὲ τὴν ἄφθαρτη χάρη, γίνονται καὶ αὐτοὶ ζύμη θεότητος, ἐνέργεια Θεία καὶ φῶς καὶ ἀϊδιότητα ζωῆς στόν ἄφθαρτον αἰῶνα τοῦ Θεοῦ!

*

«Σὲ τὴν πλέξασαν τῷ κόσμῳ, ἀχειρόπλοκον στέφανον, ἀνυμνολογοῦμεν
χαῖρε σοὶ Παρθένε κραυγάζοντες, τὸ φυλακτήριον πάντων, καὶ
χαράκωμα, καὶ κραταίωμα καὶ ἱερὸν καταφύγιον».

Ἀνυμνολογοῦμεν σὲ πού ἔπλεξες γιὰ τὸν κόσμο στεφάνι πού δέν τὸ
ἔφτιαξαν χέρια ἀνθρώπινα. Σοῦ ἀπευθύνουμε τὸ χαῖρε, Παρθένε, πού
εἶσαι τὸ φυλακτήριο ὄλων, τὸ χαράκωμα καὶ τὸ κραταίωμα καὶ τὸ ἱερὸ
(τῶν ἀνθρώπων) καταφύγιο.

Ὁ ποιητὴς ἐπανερχεται καὶ πάλιν στὴν ἰδέα τοῦ παρθενικοῦ Τόκου τῆς
Μαρίας. Τὸν παρομοιάζει μὲ στεφάνι πού δέν ἔπλεξαν χέρια ἀνθρώπινα,
ἀλλ' ἡ δημιουργικὴ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ στεφάνι
αὐτὸ ἡ Παναγία ἐστεφάνωσε τὸν κόσμο, γιὰ νὰ τὸν στολίζει, νὰ τὸν
ὁμορφαίνει καὶ νὰ μυρίζει τὴ ζωὴ του μὲ τὰ λουλούδια τῆς χάριτος καὶ τῆς
χρηστότητος τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ὁμορφιὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ
κόσμου. Ἀπὸ Αὐτὸν προῆλθε καὶ σ' Αὐτὸν καταλήγει ἡ πλάση ὀλόκληρη.
Εἶναι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα τῆς κτίσεως. Ἐξω ἀπὸ Αὐτὸν ὁ κόσμος δέν
ἔχει νόημα καὶ σκοπὸ. Εἶναι μία μᾶζα σκοτεινὴ, ἄμορφη καὶ ἀδιάνγνωστη.
Ἀπὸ τότε πού ἄλλαξε στὴν Ἐδέμ ἡ ἀρχέγονη θεομορφία του, κατέστη
σκοτεινὸς καὶ ἀγνώριστος. Ἄλλαξε τὸ στεφάνι τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ πυκνὸ
στεφάνι τοῦ θανάτου, τὰ λουλούδια τῆς ἀρχέγονης χάριτος μὲ τὰ πικρὰ
ἀγκάθια τῆς φθορᾶς, τὴν πρώτη του ὁμορφιὰ μὲ τὴν ἀσχήμια τοῦ
διαβόλου. Ἡ Μαρία ὅμως κατέβασε ἀπὸ τὴν κεφαλὴ τοῦ κόσμου τὸ
παλαιὸ στεφάνι τῆς παρακοῆς, πού ἔπλεξε γιὰ τὸν κόσμο ἢ προμήτωρ
Εὐὰ στὴν Ἐδέμ, καὶ τὸ ἀντικατέστησε μὲ τὸ νέο στεφάνι τῆς χάριτος καὶ
τῆς χαρᾶς, τὸ ὁποῖον ἔπλεξε μὲ τὴ δική της χάρη καὶ ὑπακοὴ στὴ
φωταύγεια τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸν ἀἴδιο βλαστὸ τοῦ Θεοῦ

Πατρός, συνταιριασμένο με τὰ ἄνθη τοῦ νέου κήπου τῆς Ἑδέμ, πού τόσο ὁμορφα βλάστησαν στή θεοχώρητη καὶ θεοῦπόστατη μήτρα της.

Μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα οἱ πιστοί, θαρρόουντες σίς μεγάλες χάρες τῆς Ὑπερευλογημένης, ἐξωτερικεύουν τὰ αἰσθήματα χαρᾶς πού πλημμυρίζουν τὴν καρδιά τους, κραυγάζοντες πρὸς τὴν Θεοτόκο. Χαῖρε Παναγία μας, πού εἶσαι τὸ φυλακτήριο τῶν ἀνθρώπων, δηλαδή φυλάσσεις τοὺς πιστοὺς ἀπὸ κάθε κίνδυνο καὶ κακό, κυρίως ἀπὸ τὶς ἀσταμάτητες ἐπιβουλές τοῦ νοητοῦ δράκοντα· εἶσαι τὸ χαράκωμα, μπροστὰ στό ὅποιο ξεσπᾶ καὶ διαλύεται ἡ κακουργία τῶν πνευμάτων τῆς ἀκαθαρσίας, πού μὲ λύσσα πολεμοῦν τὴν χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία τῶν τέκνων σου· εἶσαι τὸ κραταίωμα, ἡ ἐνίσχυση ὅσων παλαίουν κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀνομίας· εἶσαι τέλος τὸ καταφύγιο, τὸ ὑπήνεμο λιμάνι ὅπου καταφεύγουν οἱ πιστοί, πού ἀνελέητα δέρονται ἀπὸ τὰ μανιασμένα κύματα, τὶς θύελλες καὶ τοὺς ἄγριους ἀνέμους τῆς ταραγμένης ἐπίγειας ζωῆς.

Ἀπό τό βιβλίον: Ἑρμηνεία Ἀκαθίστου Ὑμνου, Συγχρόνη Θεολογία (20ος-21ος αἰ.

Πηγή: Ἱερά Μονή Ἀγίου Ἰωάννου Καρῆα

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος

(Καθηδρικός Ἱερός Ναός Ἀγίας Τριάδος Βύρωνος)